Ἡ ἔκθεσις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος καθηγητοῦ κ. Ξεν. Ζολώτα

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 3ης ΣΕΛΙΔΟΣ

ἑλληνικῶν εἰσαγωγῶν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐκ τῆς κατὰ 123 ἑκατομμ. δολλ. αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν μεταξὺ 1963 καὶ 1964, περίπου 25 ἑκατομμ. δολλ. προῆλθον ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων. Ἑπομένως ἀκόμη καὶ ἐὰν ὁ ὄγκος τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ 1964 παρέμενεν εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ προηγουμένου ἔτους, θὰ προέκυπτεν αὔξησις τῶν πληρωμῶν κατὰ τὰ ὡς ἄνω 25 ἑκατομμ. δολλ. ἐκ μόνου τοῦ λόγου τούτου.

Ἡ ζήτησις λιρῶν

Ἐξ ἄλλου, ἡ ἐκδηλωθεῖσα κυρίως ἀπὸ τοῦ τρίτου τριμήνου τοῦ 1964 διεθνὴς κερδοσκοπία ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ἐδημιούργησε κλῖμα ἐνισχύσαν τὰς ἐν Ἑλλάδι τάσεις ἀποθησαυρίσεως, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξεδηλώθησαν ἔντονοι, ἰδίως καθ' ὡρισμένας φάσεις, ὑπὸ τὴν ψυχολογικὴν ἐπίδρασιν ἐκτάκτων ἐξωοικονομικῶν παραγόντων. Οἱ παράγοντες οὗτοι ἐπηρέασαν καὶ τὴν ἐξέλιξιν ἑτέρων μεγεθῶν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, βασικῆς σημασίας διὰ τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ἰσορροπίαν αὐτῆς. Τοιαῦτα μεγέθη ἦσαν αἱ καταθέσεις παρὰ τραπέζαις καὶ οἱ ἄδηλοι πόροι. Ὁ αἰσθητῶς χαλαρώτερος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν κατὰ θέσεων τὸ 1964, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἐκ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς παραγωγῆς ηὐξημένας πιστωτικὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας, ἐπηρέασε τὴν ἐξέλιξιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Ἡ κάμψις ἐξ ἄλλου μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων καὶ τοῦ τουριστικοῦ συναλλάγματος, ὀφειλομένη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς ψυχολογικὰς ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς ὀξύνεως τοῦ Κυπριακοῦ συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τῶν τρεχουσῶν συναλλαγῶν, τὸ ὁποῖον κατὰ προηγούμενα ἔτη συνεκρατεῖτο ἀπὸ τὸ αὐξανόμενον πλεόνασμα τῶν ἀδήλων συναλλαγῶν.

Μεγάλη ἡ ἀντοχὴ τῆς οἰκονομίας μας

Αἱ πιέσεις αἱ ὁποῖαι ἐξεδηλώθησαν ἐντὸς τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1964 προσελθοῦσαι κατὰ τὰ ἀνωτέρω τόσον ἐκ τῆς ἐντόνου οἰκονομικῆς ἀνόδου, τῆς ὁποίας ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων ἀποτελοῦν φυσιολογικὸν ἐπακόλουθον, ὅσον καὶ ἐκ τῆς συμπτώσεως δυσμενῶν ψυχολογικῶν ἐπιδράσεων συνεπείᾳ, ἐξωοικονομικῶν κυρίως διεθνοῦς φύσεως παραγόντων, ἀντιμετωπίσθησαν ἄνευ κλονισμοῦ τῆς ἰσορροπίας αὐτῆς. Ὡς προκύπτει σαφῶς καὶ ἀπὸ τὴν ἑπομένην λεπτομερεστέραν ἐπισκόπησιν τῶν ἐξελίξεων τοῦ 1964, ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία εἶναι ὑγιὴς καὶ νέαι σημαντικαὶ πρόοδοι ἐσημειώθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Αἱ προκληθεῖσαι ὑπὸ ἐκτάκτων παραγόντων διαταρακτικαὶ ἐπιδράσεις ἀπέδειξαν τὴν ἀντοχὴν καὶ τὴν ἱκανότητα αὐτῆς νὰ ἀντιμετωπίζη προσωρινὰς δυσχερείας ἄνευ κλονισμοῦ τῆς ἰσορροπίας της. Τὸ γεγονὸς ὅτι μὲ ρυθμὸν οἰκονομικῆς ἀνόδου τόσον ὑψηλὸν ὅσον ὁ ἐπιτευχθεὶς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ παρὰ τὰ ἔκτακτα ἐξωοικονομικὰ γεγονότα κατωρθώθη καὶ ἡ ὕψωσις τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν νὰ εἶναι ἐκ τῶν μικροτέρων σημειωθεισῶν διεθνῶς καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ἰσορροπία νὰ μὴ ἀνατραπῇ, δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν ξένων οἰκονομικῶν σχολιαστῶν, οἱ ὁποῖοι ἐχαρακτήρισαν τοῦτο ὡς ἓν ἐκ τῶν ἀξιοσημειώτων εἰς διεθνῆ κλίμακα ἐπιτευγμάτων.

Ἡ ἐμπειρία τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι μεγάλη ἡ ἀντοχὴ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ δύναται αὕτη νὰ ἀντιμετωπίση ἰσχυροὺς κλυδωνισμούς. Ἀλλὰ καὶ αἱ πλέον ἰσχυραὶ οἰκονομίαι δύνανται νὰ ὑποστοῦν σοβαρὰς διαταραχὰς ἢ καὶ βαθύτερον κλονισμὸν εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις. Ἔργον τῶν νομισματικῶν ἀρχῶν εἶναι νὰ προλαμβάνουν κατὰ τὸ δυνατὸν τοιούτου εἴδους ἐπιδράσεις καὶ ἐξελίξεις, ὅταν δὲ ἐκδηλωθοῦν τὰ πρῶτα συμπτώματα νὰ προβαίνουν εἰς τὴν ἀναγκαίαν κινητοποίησιν πρὸς διόρθωσιν ἢ ἐξαφάνισίν των. Εἰς τοῦτο ὅμως αἱ νομισματικαὶ ἀρχαὶ πρέπει νὰ ἔχουν συμπαραστάτην ὁλόκληρον τὸν πληθυσμὸν ὁ ὁποῖος, ὡς ἄλλως τε πράγματι συμβαίνει εἰς τὰς προηγμένας χώρας, δέον νὰ ἐπιδεικνύῃ ψυχολογικὴν ὡριμότητα καὶ πνεῦμα συνεργασίας πρὸς διατήρησιν καὶ ἐδραίωσιν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

ΧΑΡΙΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΑΛΕΛΟΓΙΣΜΕΝΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΑΞΕΩΝ

Ὁ κ. Ζολώτας εἶπε περαιτέρω ὅτι τείνει γενικῶς πλέον νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ βασικὴ ἀλληλεξάρτησις μεταξὺ ἐπιταχυνομένης οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ νομισματικῆς ἰσορροπίας, ἄνευ τῆς ὁποίας ἀνατρέπεται ὁ ὀρθολογικὸς προσανατολισμὸς τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς καταναλώσεως καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως, ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς κερδοσκοπίας καὶ τῆς διαιωνίσεως τοῦ κλοιοῦ τῆς ὑπαναπτύξεως.

Καὶ ἐτόνισε τὰ ἑξῆς:

Δέον ὅμως νὰ τονισθῇ καὶ νὰ καταστῇ κοινὴ συνείδησις ὅτι ἡ νομισματικὴ ἰσορροπία δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν μιᾶς συνεχοῦς διαδικασίας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀλλὰ καὶ βασικὸν ὅρον διὰ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ τὴν περιφρούρησιν τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῆς εὐημερίας τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἄνευ τῶν ὁποίων ὑποσκάπτεται ἡ δημοκρατικὴ διαδικασία τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, προϋποθέτουν ἐδραιωμένην πάντοτε νομισματικὴν ἰσορροπίαν.

Ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία δὲν ἀντιμετωπίζει κινδύνους ἀνατροπῆς τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας. Οὔτε ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ οὔτε ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς πιστωτικῆς λειτουργίας ἡ ὑφισταμένη κατάστασις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐγκυμονοῦσα κινδύνους διὰ τὴν νομισματικὴν σταθερότητα. Ἡ ἐφαρμοσθεῖσα δημοσιονομικὴ πολιτικὴ ἐπέτυχε τὴν διατήρησιν οὐσιώδους πλεονάσματος εἰς τὸν τακτικὸν προϋπολογισμόν. Τοιαῦτα πλεονάσματα ἀποτελοῦν ὄχι μόνον σημαντικὴν πηγὴν χρηματοδοτήσεως τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν ἐπενδύσεων, ἀλλὰ καὶ βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς ἀνέτου καλύψεως τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως ὑπὸ συνθήκας νομισματικῆς ἰσορροπίας. Ἡ πιστωτικὴ λειτουργία ἐξ ἄλλου ἀσκεῖται κατὰ τρόπον σταθερῶς προωθοῦντα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας χωρὶς νὰ ἀπειλῆται ἡ νομισματικὴ σταθερότης.

Κίνδυνοι ἐν τούτοις διὰ τὴν νομισματικὴν σταθερότητα δύνανται νὰ προέλθουν ἀπὸ δύο παράγοντας, τοὺς ὁποίους ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ εἶναι ὑποχρεωμένη ἀγρύπνως νὰ παρακολουθῇ.

Ὁ πρῶτος παράγων εἶναι ψυχολογικός. Παρὰ τὴν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπιτευχθεῖσαν νομισματικὴν ἰσορροπίαν εἰς τὴν χώραν μας, τὰ ψυχολογικὰ κατάλοιπα ἐκ τοῦ πληθωρισμοῦ τῆς πολεμικῆς καὶ τῆς πρώτης μεταπολεμικῆς περιόδου δὲν ἔχουν ἐκλείψει ἐξ ὁλοκλήρου. Διατηρεῖται οὕτω ὑπολανθάνουσα ἡ ἀνάμνησις τοῦ πληθωρισμοῦ, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται ἐκάστοτε διὰ τῆς ὑπερευαισθησίας τοῦ κοινοῦ ἔναντι ὄχι μόνον τῶν ἐξελίξεων εἰς τὰ νομισματικὰ μεγέθη ἀλλὰ καὶ οἱουδήποτε ἐκτάκτου οἰκονομικοῦ ἢ ἐξωοικονομικοῦ γεγονότος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδίδεται ἡ δύναμις νὰ προκαλέσῃ πληθωρισμόν. Ἡ ψυχολογικὴ αὐτὴ κατάστασις, ὁσονδήποτε ἀδικαιολόγητος καὶ ἂν εἶναι μὲ κριτήριον τὰς πραγματικὰς ἐξελίξεις, ἀποτελεῖ στοιχεῖον τὸ ὁποῖον ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ ὀφείλει συνεχῶς νὰ παρακολουθῇ. Ἡ φοβία τοῦ πληθωρισμοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν οἰκονομικὴν συμπεριφορὰν τῶν ἀτόμων καὶ δι' αὐτῆς τὴν διάρθρωσιν τῆς ἐθνικῆς δαπάνης, ἤτοι τὴν κατανομὴν μεταξὺ καταναλώσεως καὶ ἀποταμιεύσεως, τὸν τρόπον χρησιμοποιήσεως τῶν ἀποταμιεύσεων, τὴν ἐν γένει ἐπιχειρηματικὴν δραστηριότητα ὡς καὶ τὴν εἰσροὴν καὶ ἐκροὴν κεφαλαίων. Εἶναι διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ὅπως συμβάλωμενδλοι καὶ κυρίως τὸ σύνολον τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, οἱ ἡγέται τῶν παραγωγικῶν τάξεων καὶ ὁ Τύπος, εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κλίματος τῆς ἐμπιστοσύνης διὰ τῆς ψυχραίμου καὶ ἀκριβοῦς ἀξιολογήσεως τῶν ἑκάστοτε οἰκονομικῶν ἐξελίξεων.

Ὁ ἕτερος παράγων, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἠδύνατο νὰ προέλθῃ διατάραξις τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας, εἶναι αἱ συνεχεῖς διεκδικήσεις ἐκ μέρους διαφόρων κατηγοριῶν τοῦ πληθυσμοῦ δι' ἀλλεπαλλήλους αὐξήσεις τῶν χρηματικῶν των εἰσοδημάτων, καθ' ὃ μέτρον αὗται δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς ἐξελίξεις τῶν πραγματικῶν μεγεθῶν τῆς οἰκονομίας. Ὅταν τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα τῶν συμμετεχόντων εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν αὐξάνωνται ταχύτερον παρ' ὅσον αὐξάνει ἡ παραγωγὴ καὶ ἡ παραγωγικότης, ὁ πληθωρισμὸς εἶναι τελικῶς ἀναπόφευκτος.

Θὰ πρέπει συνεπῶς ὅλαι αἱ συμμετέχουσαι εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν τάξεις νὰ μὴ ἐντείνουν τὰς ἐπιδιώξεις ἀμέσου αὐξήσεως τῶν εἰσοδημάτων των πέραν τῶν ἐξ ἀντικειμενικῆς ἐκτιμήσεως τῆς οἰκονομικῆς πραγματικότητος προκυπτόντων ἑκάστοτε περιθωρίων ἱκανοποιήσεως αὐτῶν.

Εἶναι ἐξ ἄλλου ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ δικαία συμμετοχὴ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀποτελεῖ ὄχι μόνον εὔλογον προσδοκίαν καὶ ἀξίωσιν, ἀλλὰ καὶ πρωταρχικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, διὰ τὴν ὁποίαν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συνεργασία καὶ ἡ ἀπὸ κοινοῦ προσπάθεια ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ.

Οἱ μετανάσται, παράγων λαϊκῶν ἀπαιτήσεων

Ἡ ἀξίωσις ταχείας αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων, πέραν τῶν ἑκάστοτε δυνατοτήτων ἀπὸ πλευρᾶς πραγματικοῦ εἰσοδήματος, ἀποτελεῖ σύνηθες φαινόμενον εἰς ὅλας τὰς χώρας, τόσον τὰς οἰκονομικῶς προηγμένας, ὅσον καὶ τὰς χαμηλοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος.

Ἀπαιτήσεις ἀμέσου βελτιώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου εἶναι φυσικὸν νὰ προβάλλωνται ὑπὸ τῶν λαϊκῶν τάξεων, ὅταν αὗται ἀποκτοῦν ἄμεσον ἀντίληψιν περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἡ ὁποία χωρίζει τὰς ἐν Ἑλλάδι συνθήκας διαβιώσεως ἀπὸ ἐκείνας εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας. Εἰς τοῦτο συμβάλλουν καὶ οἱ μεταναστεύοντες καὶ ἀπασχολούμενοι εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐργάται γινόμενοι φορεῖς ἐντυπώσεων, τὰς ὁποίας μεταφέρουν εἰς ὁλόκληρον τὸν πληθυσμὸν ἐπηρεάζοντες ἀντιστοίχως τὰς ἀντιδράσεις του. Τοῦτο βεβαίως οὐδόλως σημαίνει, ὅτι αἱ ἀντιδράσεις αὗται εἶναι ἀδικαιολόγητοι. Ἀντιθέτως, ἡ ἐπιδίωξις προσεγγίσεως τῶν εἰσοδηματικῶν ἐπιπέδων πρὸς τὰ τῶν οἰκονομικῶς προηγμένων χωρῶν ἀποτελεῖ τὴν προωθητικὴν δύναμιν τῆς διαδικασίας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα περὶ τῆς παραγωγῆς καὶ παραγωγικότητος ἀποβλέπουν ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ἀνερχομένων πραγματικῶν εἰσοδημάτων τοῦ πληθυσμοῦ, τὰ ὁποῖα καὶ μόνα παρέχουν τὴν δυνατότητα ἀσφαλοῦς καὶ συνεχοῦς βελτιώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Ἀντιθέτως, χρηματικὰ εἰσοδήματα ὑπερβαίνοντα τὴν παραγωγικὴν δυναμικότητα τῆς οἰκονομίας μεταβάλλονται τελικῶς εἰς πλασματικὰ εἰσοδήματα, τὰ ὁποῖα θέτοντα εἰς κίνησιν τὴν διαδικασίαν τοῦ πληθωρισμοῦ ἐπιφέρουν προϊόντως καὶ τὴν μειωμένην συμμετοχὴν τῶν ἀσθενεστέρων εἰσοδηματικῶν τάξεων εἰς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα τοῦ παρόντος καὶ τὸν περιορισμὸν ἢ ματαίωσιν τῶν μελλοντικῶν βελτιώσεων ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ὁ Προϋπολογισμὸς δὲν εἶναι ἀνεξάντλητος...

Τὴν τάσιν πρὸς διεκδίκησιν ὁλονὲν καὶ μεγαλυτέρων αὐξήσεων τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων ἐνισχύει ἡ διάχυτος ἀντίληψις τοῦ κοινοῦ περὶ ἀπεριορίστων δυνατοτήτων τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀλλὰ τὸ Κράτος δὲν δύναται νὰ δώσῃ πλέον ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἀντλεῖ ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς ἰδιώτας εἴτε διὰ φορολογίας εἴτε διὰ δανεισμοῦ. Τὸ Κράτος δὲν εἶναι παντοδύναμος οἰκονομικὴ ὀντότης, τὰ ὅρια δὲ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἱκανοποιήσεως τῶν οἰκονομικῶν αἰτημάτων τῶν πολιτῶν προσδιορίζονται ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ προσπορίζει εἰς αὐτό.

Τὸ πραγματικὸν γεγονὸς τῆς ἐν τῇ οὐσίᾳ ταυτίσεως τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ Κράτους πρὸς ἐκείνας τῶν πολιτῶν του εἶναι ἀπαραίτητον νὰ κατανοηθῇ ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, τοῦ ὁποίου ἡ ἀμέριστος συμμετοχὴ εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ πρωταρχικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν της. Εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν βασικῶν ἐπιδιώξεων τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ ἰδίως τοῦ ἐπιθυμητοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας, ἐκ τῆς ἐπιλογῆς τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται καὶ ἡ ἔκτασις τῶν προσωρινῶν θυσιῶν πρὸς ἐξασφάλισιν μεγαλυτέρων ὠφελημάτων εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον, πρέπει νὰ συμμετάσχουν καὶ νὰ συμφωνήσουν ὅλαι αἱ παραγωγικαὶ τάξεις. Μόνον διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχει προσανατολισθῇ ἡ κυβερνητικὴ πολιτική, εἶναι δυνατὸν αἱ διεκδικήσεις δι' ἀμέσους αὐξήσεις εἰσοδημάτων νὰ προσαρμόζωνται πρὸς τὰς ὑφισταμένας ἀντικειμενικὰς δυνατότητας εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς συμπεφωνημένης πολιτικῆς ἀναπτύξεως καὶ οὕτω μόνον θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀναγκαία διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς προσπαθείας συνεργασία μεταξὺ Κράτους, ἐπιχειρηματιῶν, ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν.

Ἡ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ 1964

Ὁ κ. Ζολώτας ἔδωσε τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα διὰ τὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα καὶ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα κατὰ τὰ 1964.

Συμφώνως πρὸς τὰς προσωρινὰς ἐκτιμήσεις τῆς Διευθύνσεως Ἐθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς σταθερὰς τιμὰς κατὰ τὸ 1964 ἀνῆλθεν εἰς 8,5ο)ο ἤτοι ἤτο τῆς αὐτῆς τάξεως πρὸς τὸ ἐπίσης ὑψηλὸν ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ προηγουμένου ἔτους (8,9 ο)ο). Ἡ σημειωθεῖσα αὔξησις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς τρεχούσας τιμὰς ἀνῆλθεν εἰς 12ο)ο ἔναντι 10,8ο)ο τοῦ 1963.

Τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως ηὐξήθη τὸ 1964 κατὰ 7,8ο)ο ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 9,3ο)ο τὸ 1963. Τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ποσοστὸν αὐξήσεως δι' ἔτος χαμηλῆς ἐσοδείας ἐλαιοκομικῶν προϊόντων ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν μεγάλην ἐσοδείαν σίτου ἡ ὁποία προῆλθε τόσον ἀπὸ τὴν ἐπέκτασιν τῶν καλλιεργουμένων ἐδαφῶν ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικῶς ὑψηλὴν στρεμματικὴν ἀπόδοσιν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς σίτου κατὰ τὸ 1964 ἐμφανίζεται ἐκτάκτως ὑψηλόν, διότι ἡ σύγκρισις γίνεται πρὸς τὴν λόγω δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν, χαμηλὴν ἐσοδείαν τοῦ προηγουμένου ἔτους 1963.

Ἡ κτηνοτροφικὴ παραγωγή, λόγω κυρίως τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν ἐντὸς τοῦ 1964, ἐσημείωσε μικρὰν μόνον αὔξησιν ἤτοι 2,0ο)ο ἔναντι 6,8ο)ο κατὰ τὸ 1963. Παρὰ τὴν πραγματοποιηθεῖσαν σχετικὴν πρόοδον εἰς τὸν τομέα τοῦτον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὁ ἐπιτευχθεὶς ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίου κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς εἶναι ὅλως ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ταχέως αὐξανομένων ἀναγκῶν τῆς καταναλώσεως εἰς κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Οὐσιωδῶς μεγαλυτέρα τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου προϊόντος τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως ἦτο καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις ἡ αὔξησις τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀγροτῶν. Τὸ εἰς τρεχούσας τιμὰς ἀγροτικὸν εἰσόδημα ηὐξήθη κατὰ 12ο)ο ἤτοι κατὰ ποσοστὸν οὐσιωδῶς ὑψηλότερον ἐκείνου τῆς αὐξήσεως εἰς σταθερὰς τιμάς, λόγῳ τῶν διαμορφωθεισῶν ὑψηλοτέρων τιμῶν. Εἰς περαιτέρω αὔξησιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀγροτῶν συνετέλεσαν καὶ αἱ πέραν τῶν τιμῶν ἀσφαλείας χορηγηθεῖσαι ἐνισχύσεις καθὼς καὶ αἱ εἰσροαὶ ἐμβασμάτων ἐκ τῶν εἰς Δυτικὴν Εὐρώπην ἐγκατεστημένων ἐργατῶν, αἱ ὁποῖαι παρουσίασαν μεγάλην ἄνοδον κατὰ τὸ 1964.

Ἡ συνεπείᾳ τῶν ὡς ἄνω ἐξελίξεων εἰς τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα ηὐξημένη ζήτησις ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰς ἑτέρας ἐνισχυτικὰς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς συνολικῆς ζητήσεως, συνετέλεσεν εἰς ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου εἰς τὴν μεταποίησιν, τὸ εἰσόδημα τῆς ὁποίας τὸ 1964 ηὐξήθη κατὰ 10ο)ο ἤτοι ἐσημείωσε τὴν μεγαλυτέραν αὔξησιν τῆς τελευταίας δεκαετίας. Ἐδίκτωσεν ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ηὐξήθη ἐντὸς τοῦ 1964 κατὰ 10,6ο)ο ἔναντι 7,4ο)ο τοῦ προηγουμένου ἔτους 1963, συμφώνως πρὸς τὸν δείκτην τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι συνεπείᾳ τῆς μεγάλης αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1964 ἡ συμμετοχὴ τοῦ κλάδου τῆς δευτερογενοῦς παραγωγῆς εἰς τὸ συνολικὸν ἀκαθάριστον εἰσόδημα, ὑπερέβη διὰ πρώτην φορὰν ἐκείνην τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς.

Ἡ ἐνισχυτικὴ ἐπίδρασις ἐκ τῆς ηὐξημένης ζητήσεως καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἀνταποκρίθη καὶ κυρίως εἰς τὴν σημαντικὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς τοῦ κλάδου τῆς κλωστοϋφαντουργίας (9,8ο)ο). Ἡ ἔντονος ἄνοδος (42,6ο)ο) τῆς παραγωγῆς τῶν βασικῶν μεταλλουργικῶν βιομηχανιῶν ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἐντὸς τοῦ 1964 ἐπραγματοποιήθη οὐσιαστικῶς ἡ ἐναρξις λειτουργίας τῆς παραγωγῆς χυτοσιδήρου. Ὁμοίως ἡ ἐναρξις λειτουργίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τοῦ ἐργοστασίου ἀζωτούχων λιπασμάτων συνετέλεσεν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ προϊόντος τοῦ κλάδου τῶν χημικῶν βιομηχανιῶν, ἥτις θὰ καταστῇ περισσότερον οὐσιώδης κατὰ τὸ τρέχον ἔτος. Οἱ κλάδοι τῆς κλωστοϋφαντουργίας, τῶν μεταλλουργικῶν καὶ χημικῶν βιομηχανιῶν συνέβαλον κατὰ τὸ ἥμισυ περίπου εἰς τὴν συνολικὴν αὔξησιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Ὑψηλὸν ρυθμὸν αὐξήσεως ἐπίσης παρουσίασαν αἱ βιομηχανίαι καπνοῦ (16,6ο)ο) καὶ αἱ βιομηχανίαι μεταλλουργικῶν προϊόντων (19.6ο)ο).

Αἱ ἐπενδύσεις εἰς κατοικίας ἐσημείωσαν ἐπίσης ὑψηλότερον ποσοστὸν αὐξήσεως ἐντὸς τοῦ 1964 (+21,8ο)ο) ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους (+14,5ο)ο).

Ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, ἐξ ἄλλου, ἀνελθὼν εἰς 9,5ο)ο εἰς σταθερὰς τιμὰς ἦτο σημαντικὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ ἰδίως ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ προηγουμένου ἔτους κατὰ τὸ ὁποῖον αἱ δημόσιαι ἐπενδύσεις εἶχον σημειώσει κάμψιν.

Ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, διαπιστοῦται ὅτι αἱ ἐπενδύσεις εἰς τὸν τομέα τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ὑδρεύσεως καὶ ἀποχετεύσεως παρουσιάζουν κατὰ τὸ 1964 λίαν ὑψηλὸν ποσοστὸν αὐξήσεως (39ο)ο περίπου), σημαντικὴ δὲ εἶναι ἡ αὔξησις τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὰς μεταφορὰς—ἐπικοινωνίας (15ο)ο περίπου). Μείωσις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἐσημειώθη εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα καὶ τὴν μεταποίησιν.

Ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι ἐξ ἄλλου, ἡ αὔξησις τῶν δαπανῶν ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ γενικωτέρα ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς παιδείας. Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονισθῆ εἰς τὸ παρελθόν, αἱ ἐπενδύσεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα θεωροῦνται γενικῶς—καὶ τοῦτο ἰσχύει κατ' ἐξοχὴν διὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν—ὡς ἐκ τῶν πλέον παραγωγικῶν καὶ ἐνισχυτικῶν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων τῶν βασικῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν κατὰ τὸ 1964, ἡ διετία 1963—64 ἐμφανίζεται ὡς νέα φάσις ἐντονωτέρας ἀνόδου τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Ἡ προσφορὰ χρήματος

Ἡ προσφορὰ χρήματος, ἤτοι τὸ ἄθροισμα νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ καταθέσεων ὄψεως, ἀνελθοῦσα εἰς 28.180 ἑκατομμύρια δρχ. εἰς τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1964, ἐσημείωσεν αὔξησιν κατὰ 4.564 ἑκατ. δρχ. ἢ 19ο)ο ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους ἔναντι αὐξήσεως τῆς κατὰ 3.113 ἑκατ. δρχ. ἢ 15ο)ο ἐντὸς τοῦ 1963. Ἐξ ἄλλου ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἀνῆλθεν εἰς 20.159 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1964 αὐξηθεῖσα κατὰ 3.357 ἑκατ. δρχ. ἢ 20ο)ο ἐντὸς τοῦ ἔτους ἔναντι 2.440 ἑκατ. δρχ. ἢ 17ο)ο τοῦ 1963.

Ἡ στροφὴ μέρους τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὴν ζήτησιν χρυσῶν λιρῶν ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν το